

FLOW-ÉLMÉNY VAGY ÁLLHATATOSSÁG: HOGYAN ILLESZKEDJÜNK AZ AKADÉMIAI KÖZEGBE, ÉS VÁLJUNK TERMÉKENY KUTATÓ-ÍRÓVÁ

Vác, 2023. november 10.

MIKLOVICZ ATTILA

A 2023-ban ötödik alkalommal megrendezett Interdiszciplináris Vallástudományi Hallgatói Konferencia (IVHK) szervezői a féljubileum alkalmából olyan plenáris előadókat kerestek, akik követendő modellt állíthatnak a hallgatók elé. Törekvésük az volt, hogy az interdiszciplinaritás horizontális és a tudományos kutatás vertikális dimenzióinak egy-egy eklatáns példáját mutassák be a konferencia résztvevőinek.

A tudományos kutatás vertikális mélységeinek demonstrációjaként Dr. Busku Szilvia előadása hangzott el (lásd Enesey Diána beszámolóját) a következőkben Donald A. Westbrook amerikai valláskutató *An Invitation to the Interdisciplinary Journey: Philosophy, Theology, Religious Studies and the Art of Academic Publishing* című prezentációját ismertetem.

Westbrook a kortárs vallástudomány fiatalabb generációjához tartozik, mégis jelentős publikációkkal és elismertséggel rendelkezik elsősorban az új vallási mozgalmak kutatásának területén. A konferencia szervezői éppen ezért kérték fel az előadásra: példákkal, tanácsokkal szolgálni a hazai fiatal kutatóknak arról, hogyan szerezhetnek helyet és tudományos elismertséget a nemzetközi porondon, hiszen Westbrooknak nem sokkal a doktori fokozata megszerzése után már monográfiái jelentek meg az Oxford és a Cambridge University Press gondozásában, fejezetei a Brill és Routledge antológiáiban, valamint cikkei például a *Journal of Coptic Studies*, a *Nova Religio* vagy a *Journal of Contemporary Religion* című folyóiratokban. A hallgatók emellett megtudhatták, milyen magyar vonatkozású inspirációk érték az amerikai kutatót, illetve hogyan változott a munkamódszere az évek során.

Itt most az előadó rövid életrajzának kellene következnie az előadás tartalmának felvezetéséhez; mivel azonban prezentációja az előmenetelén keresztül mutatta be sikerének „titkát”, ezért át is térhetünk ennek ismertetésére. Westbrook az előadása elején átadott három, általa lényegesnek vélt útravalót. Elsőként Max Müller híres mondását idézte, miszerint ha valaki egy vallást ismer, akkor egyet sem, és ezt kivetítette a diszciplináris monokromizmusra is, biztatott a különböző szaktudományok követésére. Másodszor felhívta a figyelmet a változásokhoz való

adaptáció és a reziliencia fontosságára, hiszen akár egy kutatásban, akár magában az akadémiai közegben is készen kell állni az irányváltásokra, a kihívásokkal való megküzdésre. Végül a kapcsolati háló kiépítését emelte ki, különösen olyanokkal, akik tudományos kihívásokat állítanak a munkánkkal szemben, mert rengeteget tanulhatunk az ilyen helyzetekből.

Ahogy elmondta, mivel családja nem igazán engedhette meg, hogy közvetlenül a középiskola után magánegyetemi hallgató legyen, állami főiskolára iratkozott be, ahol szabadbölcészetet hallgatott, de figyelme egy 2003-as Jacques Derrida-kurzuson való részvétel után a filozófia felé fordult. Sikerült felvételt nyernie a neves Kalifornia Egyetemre Berkeley-ben, ahol filozófia alapszakot végzett olyan oktatók keze alatt, mint John Searle, Hubert Dreyfus vagy Barry Stroud. Searle hallgatójaként első kézből nyert betekintést a híres Searle–Derrida-vita részleteibe. Mivel keresztény nevelésben részesült, filozófia alapképzése után a mesterfokozatot vallási területen kívánta megszerezni, ezért a pasadenai Fuller Egyetemre iratkozott be, amely az amerikai protestáns evangéliumi keresztény hagyományokra épülő felsőoktatási intézmény. Itt figyelmét a mormon tanulmányok keltették fel, és segédkezett is az egyetem későbbi elnökének, Richard J. Mouw-nak az evangéliumi-mormonista párbeszédében.

A teológia mesterfokozat megszerzése után a mormon tanulmányok folytatása miatt vallástudományi irányban folytatta posztgraduális képzését a Clearmont Graduate University-n. Eközben olyan neves valláskutatóktól tanult, mint Richard Bushman és Patrick Q. Mason történészek, Gawdat Gavra koptológus, Phil Zuckerman szociológus vagy J. Gordon Melton, az Institute for the Study of American Religion alapítója. Kutatási érdeklődése itt fordult az új vallási mozgalmak felé, azon belül is a szcientológia felé, és végül az amerikai tagok között végzett átfogó kvalitatív kutatás és terepmunka alapján készült disszertációját védte meg. A vallástudományi oktatói/kutatói helyek szűkössége miatt átképezte magát könyvtár és információtechnológia szakra, és jelenleg a San José Állami Egyetemen oktat ezekben a tárgyakban, miközben vallástudományi pályafutását sem adta fel, folyamatosan kutat, publikál és szerkeszt a témában. Életrajzán keresztül azt kívánta demonstrálni, hogy nem feltétlenül kell elköteleződni egy diszciplína mellett, nála a filozófia (BA), teológia (MA) és vallástudomány (PhD), később a könyvtár-tanulmányokkal kiegészülve mind hozzájárultak a széles látókörhöz és módszertani pluralizmushoz, amivel a kutatásai alanyaihoz viszonyult.

Jótanácsul tapasztalataiból a következőket emelte ki: a felsőoktatási tanulmányokat inkább maratonhoz, mint „hajrázáshoz” érdemes hasonlítani, tehát célszerű kialakítani egy hosszú távú írási módszertant, legyen az reggelente (a korán kelőknek) vagy esténként (a bagolytípusoknak), de legyen rendszeres és módszeres. Minden olvasási élményt jegyzeteljünk ki, és őrizzük meg későbbi szerkesztéshez. Ha a témánkon, tézisünkön dolgozunk, írjunk bátran és szabadon; ritkán sikerül

elsőre tökéleteset írni, viszont szerkeszteni könnyebb a meglévő anyagból, mintha a hajrában döbbenünk rá, hogy még „semmink sincs”. Mindazonáltal elkaphat bennünket a Csíkszentmihályi által leírt *flow*-élmény, és alkothatunk ilyen „ihlett” tudatállapotban is. Figyelmeztetett azonban, hogy ügyeljünk testi és mentális egészségünkre. Mint megjegyezte, a disszertációja végéhez közeledve őt is elkapta ez az érzés, és egy többnapos időszakot végig írt egyhuzamban, de később a módszeres és rendszeres írási beosztást eredményesebbnek találta. Továbbá javasolta az írótaborokat hasonló szakterületen kutató hallgatókkal.

A szcientológiai kutatások kapcsán megemlítette a vallási közösség speciális terminológiájának és „szlengjének” elsajátítását, hogy terepmunka vagy interjúk közben egyrésztől folyamatosan értsük, hogy miről van szó, másrésztől az interjúalanyok jobban megnyílnak egy otthonos nyelvi környezetben. Nyilván minden vallási közösségnél érvényes ez, de ő – keresztény háttérrel – teljesen idegenül mozgott eleinte a szcientológia terepén, míg akár a kopt, akár a mormon kutatások alatt sokat tudott a „hozott anyagból” dolgozni.

Mindemellett elmondta, hogy már hallgatóként igyekezett minél több konferencián részt venni, személyesen megismerkedni a témájának vezető kutatóival, illetve a kiadóvállalatok képviselőivel. Így tudta a disszertációja anyagát is végül monográfiaként elfogadtatni a Cambridge University Pressnél. Itt megjegyezte, hogy a két legfontosabb tudnivaló a nagy nemzetközi könyv- vagy folyóirat-kiadóknál: a) alaposan ismerjük meg a tartalmi és formai igényeiket, és kiadványjavaslatainkat igyekezzünk ezek keretein belül elkészíteni, és b) ne féljünk az elutasítástól, adjuk be, és tanuljunk abból is, amikor nem sikerül. Emlékeztetett, hogy a disszertáció nem egyenlő egy monográfiával, jelentős mennyiségű szerkesztést igényelhet az átalakítás. Sohasem túl korai publikálni – mondta –, lehetséges, hogy más hallgatókkal vagy éppen a téma egy-egy „nagy öregével” közösen adódik a lehetőség.

Saját példájára utalva felhívta a figyelmet, hogy soha nincs késő „újr gondolni” magunkat, különösen fiatalon. A doktori után neki is el kellett végeznie a könyvtár- és infokommunikációs szakot, hogy választott témájának kevés kutatói helye miatt egyetemi álláshoz jusson. Viszont az új helyén fenn tudta tartani régi érdeklődési köreit. Végül Westbrook – kétgyermekes édesapaként – arról is említést tett, hogy ne felejtjük el, hogy van élet az akadémián kívül is, és mondhatunk nemet is olyan projektekre, amelyeket nem tudunk a magunkénak érezni. Tartsuk szem előtt az öngondoskodást testi és szellemi értelemben.

A hallgatóság visszajelzései megerősítették a szervezőket arról, hogy a hallgatói konferenciákon igenis érdemes a tudományos felkészültséget hangsúlyozó előadások mellett példákat biztosítani arról is, hogy a fiatal kutatók hogyan boldoguljanak a néha útvesztőnek bizonyuló akadémiai világban.